

HET VENLO-INCIDENT

Ook Klop die iets later kwam, bleek een revolver bij zich te hebben. Hij was die ochtend nog gewaarschuwd.

Dat was niet de eerste waarschuwing geweest die het drietal bereikt had. Stevens had begin november aan de Tsjechische majoor Alois Frank van de contacten bij Venlo verteld en deze had hem gezegd dat hij het als 'zelfmoord' beschouwde om zo dicht bij Duitsland dergelijke besprekingen te voeren.¹ Een tweede waarschuwing was, vermoedelijk iets eerder, binnengekomen van mr. de Graaff van Philips die, in Düsseldorf dr. Hasselbacher opzoekend, toevallig in de gang iets had opgevangen dat hem de indruk gaf dat een paar Duitsers zich in Nederland voor Engelsen uitgaven en dat enkele echte Engelsen 'an der Nase herumgeführt' werden: mr. de Graaff had GS III ingelicht.² Dat die inlichting luitenant Klop bereikte, staat niet vast; wèl staat vast, dat het hoofd van de afdeling van GS III welke zich met de codes en de censuur bezighield, kolonel H. Koot, gezien het primitieve karakter van de code die in het verkeer tussen het *Passport Control Office* en de Duitse 'samenzweorders' gebruikt werd, Klop (die hem daarover had ingelicht) in de ochtend van de 9de waarschuwde 'voor een hinderlaag, gespannen door de Duitse onderhandelaars of door andere Duitsers'. Met de woorden 'kolonel, op deze mogelijkheid heb ik gerekend', had de luitenant zijn revolver getoond. 'Ja, Klop', had Koot geantwoord, 'maar dan kan het misschien te laat zijn.'³

Toen Klop zich na dit gesprek bij de twee Engelsen voegde, bracht hij het bericht mee, dat de Nederlandse generale staf nogal in rep en roer was: er was een mededeling ontvangen dat de Duitsers elk ogenblik in Nederland konden binnenrukken. Klop geloofde dat niet - Best en Stevens evenmin. Toch bleef hun een vage onrust bij. Na de lunch in de buurt van Den Bosch stelde Stevens in overleg met Best een lijstje op van mensen die hij in geval van een Duits offensief naar Engeland moest zien over te brengen, onder hen zijn eigen medewerker Vrinten en die van Best, van der Willik; hij hield dat lijstje in zijn zak.⁴

Kwart over drie precies arriveerde hun auto (de chauffeur Lemmens was

zien dan gebleken was dat de politie-organen hoogst onvoldoende voor Hitlers veiligheid gezorgd hadden en dat de *Secret Service* niets met de aanslag uitstaande had gehad. Elser werd kort voor het einde van de oorlog in Dachau geëxecuteerd. (Brief, 4 febr. 1969, van A. Hoch).

¹ R. Ströbinger: *A-54*, p. 143-44; C. Amort en I. M. Jedlicka: *On l'appelait A-54* (1966), p. 94-96. ² W. E. A. de Graaff, 19 juli 1956. ³ Brief, 16 febr. 1949, van H. Koot aan de Enquêtecommissie, *Eng.*, dl. II b, p. 126. ⁴ Brief, 28 sept. 1959, van R. H. Stevens.